

Kakšno obveščanje?

Tiskarne nas danes zalagajo s povodnijo ti-
ska črno-belega in pobarvanega, skupaj s TV
in radiom nas časniki in revije zasipavajo z
novicami, poročili, senzacijami ustvarjajo med
nami namišljena navdušenja ali pa bojazen.
Ljudje se recimo pretirano navdušujejo, ker je
nekdo zmagal na tekmovanjih popevk v Žabji
vasi, in ne da jim spati strah pred tretjo vojno
ali pred samouničenjem življenjskega okolja, za-
to ker so mogoče našli kapljo nafte na Sever-
nem tečaju. Prereka se, kdo je bil kdo v TV
nadaljevanji in zaigrane žalosti jih ganejo do
solz. Pusti pa jih neprizadete stiska bližnjega.
Pod krinko vzgojnosti moderne dobe so ob-
čila vedno bolj prepojena z razlagami, ki v po-
pačeni obliki prikazujejo življenjsko stvarnost.

Tudi slovenski človek ni ušel razmahu take
poročevalske industrije, ki je že dolgo pometla
za načeli vsakršnega dostojanstva, krščanskega
in demokratičnega. Odtuja je ga samemu sebi,
njegovemu okolju, njegovemu narodu v neko
megleno svetovljanstvo kozmopolitstvo, kar na-
črtani ljudje označujejo kot nekaj »mednarod-
nega«.

Toda zadržimo se samo pri obveščanju o na-
rodni stvarnosti, kar ima tolikšen pomen pri
oblikovanju vsakega mladega človeka, njego-
vega značaja in čuta ter njegove ustvarjalno-
sti. Prerekanje o tem, zakaj ni obveščanje ta-
ko, kot bi moralo biti, in kdo je odgovoren, ne
vodi nikamor. Mnogo pa bo storil tisti, ki se bo
v stvarnost in preteklost poglobljal, jo odkri-
val in posredoval drugim. Odgovornost za to
nosimo vsi, vsak nekaj, saj beremo, gledamo,
poslušamo, ne znamo pa kritično poseči vmes.
Poročevalska industrija pa deluje naprej, usu-
njuje občinstvo in poročevalce in tako v nekem
krogu eni in drugi podlegajo senzacijam in oto-
pelosti. Ta vrteči se krog zajema vedno nove
razsežnosti, vedno nova doslej mirna okolja in
svobodni duhovi mu podlegajo.

Slovenci nimamo sreče, da bi razvili in od-
krili svoje toliko stoletij ohranjeno bogastvo
našega izročila. Po narodnem prebujenju smo
se v tisti negotovosti za obstoj prepuščali zale-
jočemu neredu (še danes bi nekateri hoteli imeti
tavosti, pretirani »demokraciji« — razkraja-
iz spora zaradi kokišni politični problem) ter
utopiji polizobražencev za absolutne ideje. Ta-
krat smo zato zamujali, danes pa zamujamo
zaradi začaranega kroga senzacij, pozabljajoč
na same sebe.

Zaradi tega je tam, kjer bi morala biti pri-
sotna skrb za zbiranje vseslovenskega duhovne-
ga in tvornega bogastva, okolje malomeščan-
ske načitanosti in zaverovanosti v lastno »zna-
nje«. Le posamezniki se zavedajo tega proble-
ma ter iščejo poti in stikov s celotnim sloven-
skim prostorom, ne da bi jih ovirale razdalje,
meje, ideološki predsodki, pretekli in sedanjí
spori.

Zaverovanost v tujo »imenitnost« je kriva,
(dalje na 2. strani)

PRED POMEMBNI MI USTAVNIMI SPREMEMBAMI V JUGOSLAVIJI

V ponedeljek se je začelo na Brionih
zasedanje komisije, ki naj bi sestavila osnu-
tek ustavnih sprememb, ki jih bodo uvedli v
Jugoslaviji in ki naj bi bile uveljavljene, po
sedanjih predvidevanjih, do konca aprila, da
bi mogli nato hitro in čimbolj učinkovito za-
četi reševati gospodarske in politične pro-
bleme, ki so se nakopičili.

Zasedanju pripravljalne komisije — ki ob-
sega celo vrsto podkomisij za razne pravne
in gospodarske plati ustavnega osnutka —
posveča tako jugoslovanski kot tuji tisk ve-
liko pozornost. Vsi se strinjajo v tem, da
bodo ustavne spremembe, ki se pripravljajo,
zelo važne, vendar kaj natančnejšega ne ve
še nihče in tudi ne more vedeti, kajti osnu-
tek za spremembo ustave bo sestavljen, kot
rečeno, šele na Brionih in je zdaj še v preu-
čevanju. Zasedanje na Brionih pa bo trajalo,
kot menijo, vsaj štirinajst dni.

SLEDILA BO JAVNA RAZPRAVA

Javnosti bodo sporočeni novoizdelani pre-
dlogi za spremembo ustave šele potem, ko
bodo predloženi parlamentu. Takrat bo tudi
javnost lahko povedala svoje mnenje o njih
in predlagala popravke in spremembe. To
bodo lahko storili tako posamezniki kot or-
ganizacije in razne skupnosti. Ni dvoma, da
bo takih predlogov za popravke precej, in si-
cer tem več, čim manj premišljen in pre-
tehtan bo osnutek, ki bo prišel z Brionov.
Obravnavanje številnih popravkov pa bi lah-
ko uveljavitev ustavne spremembe zavleklo.
Zato je seveda nujno, da komisija na Brionih
probleme temeljito pretehta in dobro opravi
svoje delo, da se pozneje ne bo zataknilo.

ZA KAKŠNE USTAVNE SPREMEMBE GRE?

Dolge mesece so poudarjali v Jugoslaviji,
da bo prišlo do ustavnih sprememb v tem
smislu, da bi bile gospodarske funkcije in
pristojnosti federacije prenesene na repu-
blike. S časom pa se je začelo govoriti tudi
o političnih reformah, ker je prevladalo pra-
vilno spoznanje, da temeljite gospodarske
reforme niso možne brez političnih reform.
Akcijsko za temeljitejšo politično spremembo
sistema pa je sprožil Titov predlog za kolek-
tivno predsedstvo. V zvezi s tem so se za-
čele diskusije, kakšne funkcije naj bi imelo
tako predsedstvo, in to je privedlo do dis-
kusije o politični reformi sistema, ki pa je
bila že v zraku v zvezi z napovedanim preno-
som gospodarskih pristojnosti.

Skoraj s presenečenjem pa je zadnje dni
zvedela jugoslovanska in inozemska javnost,
da bo šla ustavna sprememba verjetno mno-
go dalje, kot so dale slutiti prejšnje raz-
prave, tako daleč, da bo, če bo uresničena,
v temelju spremenila sožitje jugoslovanskih
narodov. Eden izmed (baje štirih) osnutkov

za spremembo ustave predvideva, naj bi po-
stala Jugoslavija iz federativne države fede-
racija (zveza) držav, ki bi imele skupno
samo temeljni politično-družbeni sistem (sa-
moupravni socializem), skupni in delovni
trg, vojsko in zunanjo politiko ter skrb za
manj razvite republike-države. Ljudstvo v
vsaki republiki bi tako res uresničilo svojo
suverenost.

PROBLEM VOJVODINE IN KOSOVA

Ta predlog je takoj naletel v velikem delu
jugoslovanske in slovenske javnosti na sim-
patije. V Italiji so mu dala publiciteto zlasti
poročila agencije »Ansa« iz Beograda. Ven-
dar pa se pojavljajo komplikacije zlasti v
zvezi z obema avtonomnima deželama v sklo-
pu srbske republike, Vojvodino in Kosovom.
Prej sta spadali obe avtonomni deželi držav-
nopravno popolnoma v okvir republike Srbi-
je in tega problema ni v državi nihče načel-
jal, ker ga ni bilo. Z zadnjo ustavno spre-
membo pred nekaj leti pa sta obe avtonom-
ni deželi prestopili okvir srbske republike,
ker sta postali neposredno zastopani v svetu
narodov in tudi v izvršnem svetu predsed-
stva ZK — (republike so zastopane tam s po-
dvema predstavnikoma, deželi s po enim).

S tem sta postali obe avtonomni deželi
državnopravno dvoživki: ostali sta dela srbs-
ke republike in hkrati sta postali sestavna
dela federacije, čeprav le s polovično velja-
vo. Pravniki so ta problem prezrli ali pa ga
omalovaževali, zlasti ker ni nikogar motil.
Zastopstvo obeh dežel v federativnih orga-
nih je bilo v zadoščenje tako deželama sa-
mima kot tudi Srbiji, ki je imela tako v naj-
višjih organih dvojne zastopnike.

SRBIJA V MEJAH IZPRED BALKANSKIH VOJN?

Pri nameravani preobrazbi Jugoslavije
v zvezo držav pa povzroča ravno to kompli-
kacije. Kakšen bo položaj obeh avtonomnih
dežel v taki zvezi? Nekateri menijo, da naj
bi postali pravno samostojni, dobili naj bi
položaj sedanjih republik, s čimer bi prišli
dejansko iz okvira republike Srbije. Drugi,
zlasti mnogi Srbi, pa vidijo v tem poseg v
škodo Srbije in srbskega naroda, kajti Srbi-
ja bi bila na ta način ob velika dela svojega
ozemlja, ki je državnopravno njeno. Brez teh
dveh dežel bi se znašla Srbija v mejah, kot
jih je imela pred balkanskimi vojnami, ime-
la bi komaj 5 milijonov prebivalcev in —
računajoč še Bosno in Črno goro — bi bil
srbski narod razdeljen na štiri republike-
države. Nad dva milijona Srbov bi se znašlo
zunaj Srbije, kar bi bilo seveda boleče. Cilj
vsakega naroda je namreč združitev pod
eno streho.

Rešitev je videti samo v tem, da ostaneta

(Nadalj. na 2. strani)

Judje v Sovjetski zvezi

Leningrajski proces proti skupini Judov in proti poročniku Zalmonsonu sta ponovno pritegnila pozornost svetovne javnosti na problem sovjetskih Judov, ki jih je bilo okrog tri milijone.

Položaj Judov v Sovjetski zvezi se je v zadnjih šestih letih na splošno poslabšal, kot je rečeno v nekem poročilu socialistične internacionale, ki so ga objavili v Stockholmu. V dokumentu je rečeno, da ima velik del propagande v Sovjetski zvezi značaj primitivnega antisemitizma in da povečini niso bile izpolnjene obljube, ki so jih dale sovjetske oblasti svoj čas posebni skupini socialistične internacionale, ki je imela nalogo preučiti položaj Judov v Sovjetski zvezi. V skupini so bili zastopniki laburističnih in socialnodemokratskih strank iz Švedske, Velike Britanije, Francije in Italije.

Poročilo socialistične internacionale tudi trdi, da je postal položaj Judov v Sovjetski zvezi po šestdnevni vojni med Arabci in Izraelci na Bližnjem vzhodu v nekaterih pogledih bolj zaskrbljiv, kot je bil kdajkoli po razdobju stalinističnih čistk.

Sovraštvo do Judov v Sovjetski zvezi ima več vzrokov. Delno gre še za staro, globoko zakoreninjeno sovraštvo Rusov in Ukrajincev do Judov, ki izvira iz srednjega veka, podobno kot pri Nemcih. To sovraštvo se je hranilo iz verskih predsodkov in praznoverja. Mnogi so verjeli, da zakoljejo Judje pri svojih verskih obredih od časa do časa kakega ugrabljenega krščanskega otroka. Beseda »pogrom« je ruska. Z njo so imenovali divji lov na Jude, ki so ga včasih povzročili taki predsodki v ruskih in uprjinskih krajih carske Rusije. Judje so bili v očeh nevednih ljudi krivi za marsikako nesrečo, ki je zadela kristjane, tudi za sušo ali povodnji. Pod sovjetsko oblastjo so »pogromi« prenehali, niso pa še izkoreninjeni vsi stari predsodki do Judov. Ljudje s takim mišljenjem se z veseljem pridružijo vsakršni propagandni gonji proti Judom, pa naj jo sprožijo oblasti iz kakršnegakoli razloga, ki nima nič opraviti z nekdanjim praznoverjem in predsodki.

Drugi razlog je v zavisti. Judje so povprečno bolj izobraženi in bolj spretni kot drugi ter si znajo najti dobre službe in celo vodilna mesta na raznih znanstvenih, intelektualnih in gospodarskih področjih. Tam tudi več zaslužijo in znajo večji zaslužek bolje izkoristiti za udobje in reprezentanco. To pa sovjetske »arijece« in »kristjane« seveda bo v oči in se jim zdi, da se s tem dogaja njim samim krivica in da jih Judje pač »izkoriščajo«, čeprav tistim Judom ni ostalo od judovstva morda nič drugega kot ukrivljen nos ali še to ne.

Tretji razlog je političen. Del Judov, katerih je v Sovjetski zvezi bilo 3 milijone, si je ohranil nacionalno judovsko zavest, se zanimala za življenje v Izraelu, v katerem vidijo svojo matično državo, in si morda celo želi, da bi se mogli preseliti tja, čeprav to ne drži za vse. Tega pa sovjetske oblasti ne vidijo rade. Ostanek judovske narodne zavesti (in vere) jim velja za nacionalizem in celo šovinizem, ker daje slab vzgled drugim majhnim narodom Sovjetske zveze, ki jih je režim določil za počasno, a gotovo asimilacijo, kot npr. baltske, kavkaške in srednjeazijske narode in narodice.

In končno je eden izmed razlogov za sovraštvo do Judov tudi v tem, ker je med izo-

braženci, pisatelji in umetniki, ki se zadnja leta upirajo totalitarizmu in konservativizmu sovjetskega režima, precej ljudi judovskega pokolenja, npr. Daniel in Ginsburg, ker so, kot rečeno, pač obilno zastopani med intelektualci. Tudi to draži sovjetske oblasti.

Pač pa se lahko zanika, da bi imela sovjetska gonja proti Judom (in proti Izraelu) pravi rasistični značaj, kot ga je imelo nacistično sovraštvo do Judov. Zagrizeno sovjetsko nasprotovanje Izraelu v arabsko - izraelskem sporu ima političen in ne rasni vzrok. Sovjetska zveza vidi v podpiranju arabskih držav v tem sporu, sijajno priložnost, da razširi in utrdi svoj vpliv v arabskem svetu, to se pravi na vsem Bližnjem in delno tudi Srednjem vzhodu, ki je tudi mohamedanski in drži z Arabci. Če bi bili na mestu Arabcev Izraelci in namesto teh Arabci, bi Sovjetska zveza držala z Izraelci.

Ravno zato, ker so vzroki protijudovskega razpoloženja v Sovjetski zvezi tako različni in v bistvu ideološki ter politični, tudi ni pričakovati, da bodo kmalu izginili, kljub vsem protestom in obsodbam zunaj Sovjetske zveze.

—

V Urugvajju je v teku obsežen policijski pogon za ugrabitelji britanskega veleposlanika Jacksona. Zdi se, da vodi teroriste »tupamajose« človek hrvaškega ali srbskega pokolenja Raoul Sendić (seveda brez kljuke na c).

Bred novim valom stavk v Italiji

Po novem letu so bili objavljeni v tisku pregledi nad italijanskim gospodarstvom v lanskem letu, iz katerih je bilo razbrati, da je narodni dohodek narastel manj, kot so pričakovali. To se bo nujno poznalo tudi v letošnjem letu, zlasti v porastu cen blaga. Vlada je skušala zavreti inflacionistične pojave med drugim s tem, da je zamrznila najemnine stanovanj za tri leta.

V zvezi z gospodarskimi podatki za lani so objavile razne vladne osebnosti, zlasti ministrski predsednik Colombo, pa tudi odgovorni ljudje v gospodarstvu analize in napovedi za naprej. Vse napovedi so izzvenele v opomin pred novimi nepremišljenimi stavkami, ki nižajo proizvodnost in narodni dohodek. Te zavira tudi nove investicije v gospodarstvo. S stavkami si posamezne kategorije res priborijo visoke plače (v industrijah z državno udeležbo tudi do 50 odst. povišanj v zadnjih dveh letih), toda mnoge kategorije, ki sindikalno niso močne, zaostajajo in tako se večajo socialne razlike in zagrenjenost. Zaradi manjše proizvodnosti, manjših investicij in izostajanja z dela, kar postaja vedno bolj zaskrbljiv pojav v italijanski industriji (izostajanje znaša tudi do 12 odst. dnevno) bo v kratkem postalo, kot napovedujejo, brezposelnih od 350 do 500 tisoč delavcev.

Več stotisoč delovnih mest pa bo izostalo zaradi premajhnih investicij, ki jih industrialci spričo neprestanih stavk nočejo tvegati. Tako prepogoste in nepretehtane stavke škodijo na daljši rok delavskemu razredu samemu; če ne tistim, ki že imajo dobro plačana delovna mesta, pa tistim mladim, ki si bodo v bližnji prihodnosti iskali prvo službo v upanju, da si bodo lahko ustvarili družino, in brezposelnim. Tudi delavci, kot vse kategorije prebivalstva, naj bi se varovali razrednega egoizma in naj

KAKŠNO OBVEŠČANJE?

(Nadaljevanje s 1. strani)

da je naša zgodovina zanemarjena. Enako velike izrazne možnosti našega jezika, npr. pomen-ske pripone, predpone, deležniki, natančnost v času, narečja, ki so osnova jezika. Naša jezikovna znanost je včasih tako preprosta, da proglasijo kakšno besedo za nemško, ker najde podobno besedo v nemškem slovarju. Slovenska kulturno-umetniška ustvarjalnost je, razen v književnosti, v pogledu narodne izvirnosti prav skromna. V glasbi je sicer izvirno razvito zborovsko petje, toda daleč od tega je resna, operna in zabavna glasba. Ljudsko zabavna je celo precej popačena. Pri slovenskem baletu ni skoraj nikakršne izvirnosti, niso bile uporabljene in razvite prvine slovenske pokrajine, folklore posebno noše, in ne zgodovinski dogodki, ali pa je to uporabljivo samo neznatno.

Podobno je v slovenski filmski ustvarjalnosti, ki se vedno bolj žviha za svetovnimi senzacijami, in v slovenski arhitekturi, ki je mnogokje skvarila izvirno slovensko pokrajino.

Čas je že, da si enkrat pogledamo v oči in se soočimo s stvarnostjo, brez političnih in nazorskih predsodkov, ki postajajo vse bolj zastareli.

Bodočnost prinaša mednarodno skupnost, toda ne v stapljanju, pač pa tako, da bo vsak narod pokazal, kaj je ustvaril in kaj zmore doprinesti v skupno dobro. Torej ima narod bodočnost.

JOŽKO

PRED POMEMBNI

(Nadaljevanje s 1. strani)

obe avtonomni deželi v sklopu Srbije in dobila tam čimvečjo avtonomijo, ne da bi zapletali že tako dovolj zapleteno politično sliko jugoslovanske federacije, saj drugače je njun status dejansko nerešljiv, razen da postaneta polnopravni članici federacije držav, pri čemer pa je treba pomisliti, da gre za narodnostno zelo mešani ozemlji, ki kot samostojni državi zato ne bi imeli lahkega življenja in morda tudi ne dovolj življenjske sile. In potem bi se seveda prej ali slej tudi nujno pojavil problem Srbov na Kosovu, ki bi se znašli kot manjšina nasproti dvetretjinski večini albanskega prebivalstva.

Po vsem tem se da sklepati, da bo na Brionih sprejeta drugačna rešitev, ki ne bo načelnjala problema obeh avtonomnih dežel v takem ekstremnem smislu, tem manj, ker bi se pojavila nevarnost ostrega ljudskega odpora v Srbiji, kar bi znalo ogroziti celotno politično in gospodarsko reformo.

Kot pripadniki slovenske manjšine v Italiji se samo veselimo, da je naša matična država na tem, da temeljito reši svoje notranjepolitične in gospodarske probleme.

Izdajatelj: Engelbert Besednjak nasl. • Odgovorni urednik: Drago Legiša • Tiska tiskarna »Graphis« Trst

Mladinska skupina ♦ Naši pogledi

Z željo, da bi bili »Naši pogledi«, ti so glas mladih, v vsakdanjem izgrajevanju naše stvarnosti vedno zanimivejši in vedno bolj življenjski in naši, si uredniki želijo še večje povezanosti med mladimi, pa tudi večje odmevnosti v tem življenjskem prostoru. »Naši pogledi« so namreč in bodo tudi ostali prosta tribuna vsem, ki imajo kaj pozitivnega doprinesti k obravnavanju naše stvarnosti, zlasti mladinske problematike.

Vrsto letošnjih člankov pričenjamo s kritiko nekega lažno krščanskega odnosa do današnjega sveta in zaradi nedavnih zgodovinskih pretresov tudi do naše etnične skupnosti.

Kristusova prisotnost v zgodovini

V cerkvenem prostoru so moji hitri koraki odmevali vsepovsod v praznino in ko so še ti obstali pred jaslicami ob levem ortarju, je spet vse pokrila pretresljiva tišina.

Onemel sem pred tistimi jaslicami. Imel sem občutek, kot da stojim pred čistim nesmisлом. Stal sem pred enim izmed tistih človeških dejanj, ob katerih se mora zdrava človekova pamet nujno vprašati, kdaj in kje je tista napaka, da nas je zla sila zapeljala do skrajnih meja poštenosti in resnice in če nas ni morda že pahnila čez te meje.

In te jaslice so kar v svetišču tiste Cerkve, ki ji gre v sodobnem poglobitvenem procesu predvsem za reševanje osnovnih vrednot človeštva in krščanstva, med katerimi poštenost in pravica vsekakor nista na zadnjih mestih. Še bolj pa izpade vsa stvar v svoji tragično-groteskni luči, ko vidimo, kako se je sramotna roka spozabila prav nad Kristusovo zemsko eksistenco. Se pravi, nad tistim Človekom, ki je sam prinesel med ljudi zgled pristne ljubezni, ki je zanjo šel do zadnjega žrtvovanja, ki slej ko prej ostaja kristjanom kot središčna vsebina njihove duhovne polnosti.

Res si ne morem misliti večjega nesmišla, kot so bile letošnje jaslice v cerkvi na Placuti in z njimi še tista nesrečna s celofanom prekrita in na deščico pribita razlaga. Tako prav res ni moglo biti dvomov. Vsa stvar je izpadla presneto jasno, saj je dovolj krepko izpričala vso svojo duhovno praznino, vso svojo intelektualno revščino, vso svojo pregrešno preproščino, vso svojo nedopustno nevednost. Skratka, ko sem z odporom in nemočen stal pred tistim ponumom razumskega napora, me je elektrizirala ugotovitev, kakšni kristjani ne smemo biti, da bomo pravi kristjani, da bomo dobri ljudje.

Morda me niti ni toliko motilo, da je bil hlevček prevrnjen na streho, češ da so njegovi temelji na nebu, ne na zemlji (če je za koga nebo nad oblaki in pekel pod zemljo, potem že drži) in da je kot zgodovinski dogodek pomembnejši prihod na luno kot pa recimo francoska revolucija ali kakšni drugi osvobodilni procesi. Vse to bi se pač na kakšen način morda še opravičilo.

Toda arhitektom teh goriških jaslic je padlo na misel, da so razobesili po nebu vrsto fotografij vplivnih politikov in znanih sleparjev, pomembnih literatov in notoričnih bebecov ter prismojenih zločincev. V razlago pa so nesrečno zapisali: »Namesto zvezd so fotografije sodobnih osebnosti, ki menda so človekovi ideali ali jih uresničujejo. Vsekakor pa veljajo kot zvezde, v kolikor s svojim življenjem in s svojim poslanstvom predstavljajo to, kar je rekel in kar je storil Kristus...« In naj navedem samo nekaj imen teh božjih

svetilnikov: Morandi, Nasser, Che Guevara, Villa, brata Kennedy, Solženicin, Fanfani, Gigi Riva, Senta Berger (gola do pasu), Brežnjev, De Gaulle, Pasolini, Dalida in Benito Mussolini.

Tako torej. Seveda Mussolinija kar v cerkev in na oltar! Saj bi se človek smejal, ko bi ne bila vsa zadeva tako presneto tragična!

Poglobitveni proces pri obnovi krščanske misli zna torej zaiti tudi na taka stranpota, posebno v tistih primerih, ko nosivci teh idej niso razumeli pristnosti novega, sodobnega pristopa k človeku-kristjanu; ko nosivci teh idej ne čutijo potrebe ovrednotiti človeka in osmisliti njegova dejanja; ko zamenjujejo človekove vrednote z lažnimi miti, kot so Morandi, Riva, Berger; ko jim duhovni napredek ne pomeni toliko težnje k izboljšanju in obnovi posameznika, kot pa jim je ta beseda le zanimiva nota iz slovarja moderne frazeologije.

Tudi v tem primeru moramo kristjani priznati svojo nepopolnost, svojo hudobijo, svojo nespamet, svojo nemoč ob ljudeh ki trdovratno nočejo razumeti, po kakšni poti bo prišlo izboljšanje in obnova v nas samih, v naši religiji, v naših medčloveških odnosih.

Gorica, 2.1.1971

Igor

Dragi Igor!

V zadnji številki (822) Novega lista se hudeš nad Duškom Udovičem oziroma nad študentskim gibanjem, češ da sta zahrbtno izigrala manifestacijo enotnosti vseh protifašističnih sil.

Da Udovič ni prebral poslanic mladinskih gibanj, je res obsodbe vredno. To pa je edina stvar, v kateri se v celoti strinjam s tabo.

Da je izjava Študentskega gibanja izpadla neumestno in mučno, drži samo na pol. Izjava nikakor ni bila neumestna, kvečjemu, iz razlogov, ki jih bom še navedel, nekoliko preveč blaga. Če pa je bilo ob njej županu in morda še komu res mučno, je bilo to zgolj zato, ker je izjava zadela v črno.

Ko naštevaš, kaj vse so Udovič in tisti, ki so bili za njim, zagrešili s svojo izjavo, pa prav krepko pretiravaš. Zlasti pri 6. točki, ko praviš, da »so napravili največjo škodo prav slovenski manjšini kot takšni, zlasti pa tistim slovenskim organizacijam, ki so sodelovale pri omenjeni manifestaciji, kjer bi bili morali dobiti Slovenci vsaj delno zadoščenje za vse desetletne žrtve in žalitve.« Če je tebi nekaj praznih besed delno zadoščenje za vse desetletne žrtve in žalitve, si res pretirano skromen.

Seveda me boš sedaj vpisal v črno knjigo prenapetežev, ker sem se drznil imenovati fantastični županov govor »prazne besede«. Vedi

pa, da so zame županove besede prazne iz sledečih razlogov:

1. V mestu kjer živim in delam, nisem videl (verjetno veš, da na take stvari prežim kot jastrebi) niti enega slovenskega lepaka z o-znanilom ljudske manifestacije antifašistične enotnosti, čeprav mi Posebni statut od 5. 10. 1954 zagotavlja, da me bodo oblasti obveščale o vsem tudi v slovenščini.
2. 26. marca lani sem prosil občino za slovenski prevod davčnega lista, ker imam do nje-ga polno pravico po že omenjenem statutu. Na prevod sem čakal do 21. avgusta (148 dni) in bi še čakal, da nista v slični zadevi intervenirala v Rimu senator Sema in poslanec Škerk. Sedaj čakam na slovenski prevod pobotnice od 28. avgusta (116 dni).
3. 9. marca letos sem dobil globo 1000 lir, ker sem pred mestno knjižnico parkiral preko dovoljenega časa. Ko sem zahteval slovenski prevod, ki mi pritiče po že omenjenem statutu, oblasti niso ugodile moji zahtevi. Obrnil sem se na samega župana (tistega, ki je na manifestaciji govoril tako fantastično), da mi zagotovi uživanje točno zapisane pravice, pa je vso zadevo predal prefekturi, ki sedaj terja mojo ženo (uradno lastnico vozila) za več kot 6.000 lir.
4. Moja hči se je že naučila napisati svoje ime, od občinske uprave pa še ni dobila enega dokumenta s pravilno izpisanim imenom.

Morda se tebi zdijo dejstva, ki sem jih navedel, ekstrakt anti-fašizma in demokracije, morda se ti zdijo moje zahteve po slovenskih prevodih provokatorske, mogoče po tvojem boleham (kot pravi Che Guevara) za neupravičeno nestrpnostjo, ko v 17. letu po podpisu londonskega sporazuma terjam, da se njegove določbe izvajajo.

Samo

K zgornjemu tekstu bi rad samo pripisal, da se tudi sam na noben način ne morem strinjati z uradnim anti-fašizmom naših političnih oblasti. Vendar pa je moj članek bil usmerjen samo proti načinu akcije študenta Udoviča, ki je najprej sprejel predlog mladinskih organizacij na Tržaškem, da v njihovem imenu javno nastopi, potem pa je svoj nastop spremnil v predstavništvo Študentskega gibanja.

Igor

Novlec po svetu

Študentje medicine v Jugoslaviji in njihovi profesorji so začeli odločno gibanje za priznanje naslova »doktor«. Zdaj imajo zdravniki, ko končajo študij, samo pravico do naslova »zdravnik«. Slovenski medicinci in profesorji so zahtevali na svojem protestnem zborovanju tudi gradnjo medicinske fakultete.

1500 ameriških nun je podpisalo prošnjo na cerkvene oblasti, naj bi smele biti tudi ženske duhovniki.

V Sloveniji je filmska komisija prepovedala predvajati nov film režiserja Hladnika, ker je prepoln izrazito pornografskih prizorov. V nič je šlo 70 milijonov starih dinarjev. Zato se vodi polemike, zalkaj niso zavrgli že scenarija.

Kot znano, so v Italiji nedavno dali v promet srebrne desettisočlirske kovance. Vsi so v hipu izginili iz prometa oziroma sploh niso začeli krožiti. Doslej nismo mogli odkriti človeka, ki bi bil že videl novi kovanec.

Tržaškega

Slovensko gledališče v Trstu

V nedeljo so imeli člani društva »Slovensko gledališče« svoj redni občni zbor. Osrednji poročili sta podala društveni predsednik prof. Tavčar in gledališki ravnatelj Benedetič.

Prvi je v tehtnih besedah prikazal bogato umetniško ustvarjalnost naše gledališke ustanove in njen namen, da čim bolj zastopa našo umetniško izročilo pred italijanskim narodom in da v naše ljudi vliva tudi narodno samozavest.

Nato je orisal dveletne napore, da bi prišlo do ustanovitve konzorcija »Stalnega slovenskega gledališča«, ki bo uživalo stalno podporo države, dežele, pokrajine in občine. Razgovori pri vseh ustreznih oblasteh so privedli do pozitivnih rešitev. »Stalno slovensko gledališče« bo imelo značaj konzorcija, v katerem je zastopano društvo »Slovensko gledališče« z enajstimi člani, dežela z enim članom v upravnem svetu, tržaška pokrajina in občina pa bosta imeli vsaka po eno podpredsedniško mesto.

Po tej obrazložitvi je profesor Tavčar povedal, da je gledališče pripravilo v zadnji sezoni 127 predstav, katerih se je udeležilo 43.059 ibiskovalcev.

Ravnatelj Benedetič je prikazal finančni položaj v prejšnjem letu, ko se je moral upravni odbor ubadati z nemalimi težavami. Upanje je, da se bo z novo ustanovo stalnega gledališča in z uradnimi prispevki tudi to

poglavje naše skupne kulturne ustanove izboljšalo.

Po poročilih so bili potrjeni na svojih mestih vsi dosednji člani društvenega odbora.

V živahni razpravi o delu in programiranju je prišlo predvsem do poudarka sodelovanje obeh prosvetnih organizacij na Gorškem skupno z mestno ustanovo EMAC pri nastopih Slovenskega gledališča v Gorici. Po več kot dvajsetih letih nastopa prav danes v dvorani »Verdi« na Korzu s Tolstojevim dramo »Moč teme«.

Na koncu občnega zbora je podpredsednik dr. Dolfiar izrazil zahvalo in priznanje upravi, vsem igralcem in tehničnemu osebju za požrtvovalno delo.

— o —

GLASBENA MATICA — TRST

V petek 22. januarja 1971 ob 20.30 uri v mali dvorani Kulturnega doma

SOLISTIČNI KONCERT

ONDINA OTA - KLASINC - sopran

ALEKSANDER VODOPIVEC - klavir

Na sporedu bodo arije italijanskih predklaskov Bononcinija, Scarlattija, Sarrija, De Luca, Jomellija in samospevi slovenskih primorskih skladateljev Mirka, Poliča, Simonitija in Merkuja ter klavirske skladbe Chopina, Martinuja in Tajčeviča.

SLOVENSKI GOSTJE V ROSSETTIJEVEM GLEDALIŠČU

V gledališču Rossetti so nastopili v ponedeljek zvečer v okviru koncertne sezone ekskluzivnega Koncertnega društva (Società dei concerti) orkester, zbor in solisti radio-televizije Ljubljana pod vodstvom dirigenta Sama Hubada. Izvajali so samo Beethovne skladbe, ker je pomenil ta koncert na željo tržaških prirediteljev zaključek proslav za dvestoletnico tega velikega skladatelja.

Prvi del sporeda je obsegal uverturo iz »Egmonta« in 4. simfonijo, drugi pa oratorij »Kristus na Oljski gori«, ki je bil prvič izveden v Trstu. Kot solisti so nastopili sopranistka Vera Lacić, tenorist Anton Dermota in basist Dragiša Ognjanović.

Polna dvorana je ljubljanske goste toplo sprejela in jih nagradila za izvajanje z dolgimi aplavzi.

»MALA DRAMA« SNG V AVDITORIJU

Kot gost tržaškega Stalnega gledališča bo v petek, 15. t. m., nastopila v Avditoriju v Trstu »Mala drama« Slovenskega narodnega gledališča iz Ljubljane. Publiki se bo predstavila s komedijo Gregorja Strniše »Žabe«.

Gostovanje ljubljanskega gledališkega ansambla spada v vrsto kulturnih izmenjav med tukajšnjo deželo in Slovenijo ter Koroško, za kar je dalo pobudo tudi tržaško Stalno gledališče.

Vstopnice za petkovo predstavo so naprodaj v pasaži Protti v Trstu.

KONCERT BOŽIČNIH PESMI

V nedeljo popoldne je bil v cerkvi sv. Antona Novega v Trstu tradicionalni koncert slovenskih božičnih pesmi, ki ga prireja Zveza cerkvenih pevskih zborov. Dirigiral je Janko Ban, na harmonij pa je spremljal Zorko Harej. Povezoval je Miro Opelt.

Koncert je privabil tudi letos veliko ljudi in je zelo lepo uspel. Izvajali so predvsem božične skladbe primorskih skladateljev.

SE BO TO RES ZGODILO?

Neki francoski zgodovinar, član akademije znanosti in umetnosti, je zapisal: »Odkrito povedano, človeštvo nima nobene prihodnosti. V pošastnem vesolju se bo zaključila njegova zgodovina brez odmeva.« Ali se bo to res zgodilo? Vprašanja o človeku morajo zanimati vsakega izmed nas, saj smo del človeštva.

O tem važnem vprašanju bo govoril profesor modroslovja na ljubljanski bogoslovni fakulteti

DR. ANTON TRSTENJAK

v MARIJINEM DOMU v ul. Risorta 3 v soboto 16. januarja ob 20. uri.

Vabimo vse.

Organizacijski odbor predavanj

PREJELI SMO

Spoštovano uredništvo!

Na moje pismo, ki je izšlo 17. decembra 1970 v Novem listu, je Primorski dnevnik po presledku zgovornega molka odgovoril 6. januarja 1971. Za reakcijo potrební dražljaj je prišel od pišma g. Marka Kravosa.

Dragoceno priznanje jezikovnih, tiskarskih in drugih pomanjkljivosti v naglici in zato v površno prirejenem članku žal spremljajo cene (in nepodpisane) žaljivke in podtikovanja, ki pričajo o pomanjkanju argumentov in ki dnevnik z vzgojnimi in izobraževalnimi tendencami lahko samo še bolj diskreditirajo.

S spoštovanjem

prof. Drago Bajc

Slov. skupnost v Zgoniku o regulacijskem načrtu

Zgoniški občinski svet je tik pred Novim letom ponovno obravnaval regulacijski načrt zgoniške občine. Svet je na tej seji razpravljal in sklepal o pripombah, ki so bile svoj čas predložene k prvotnemu načrtu, odobrenemu na seji z dne 14. marca 1968.

V tej zvezi nam je voditelj svetovalske skupine Slov. skupnosti v Zgoniku Vladimir Rebula poslal v objavo naslednjo izjavo:

Dne 6. in 9. januarja so se v Zgoniku sestali občinski svetovalci, kandidati in somišljeniki Slovenske skupnosti ter podrobno razpravljali o regulacijskem načrtu zgoniške občine. Prisotni so po daljši in podrobni razpravi ugotovili naslednje:

1. regulacijski načrt zgoniške občine je občinski svet odobril s sklepom z dne 14. marca 1968;
2. v predpisanem roku 60 dni je bilo občini predloženih skupno 21 pripomb, a je občinska uprava čakala več kot dve leti, preden je občinski svet lahko razpravljal o predloženih pripombah;
3. regulacijski načrt, ki ga je občinski svet z večino glasov odobril na seji z dne 29. decembra 1970, se bistveno razlikuje od prvotnega načrta, odobrenega na seji dne 14. marca 1968.

Zaradi tega je treba sedanji regulacijski načrt smatrati za popolnoma nov, kar pomeni, da

mora občinska uprava uveljaviti postopek, ki ga predvideva obstoječa urbanistična zakonodaja.

Udeleženci so poleg tega izrazili mnenje, da je treba tako važno vprašanje, kot je regulacijski načrt, predložiti v javno in široko razpravo prizadetega prebivalstva, da lahko vsak občan izrazi svoje stališče. Zato so udeleženci odobrili ravnanje svetovalcev Slovenske skupnosti na seji občinskega sveta dne 29. decembra 1970, ki so izrazili pomisleke zlasti o postopku, s katerim je bila obravnavana celotna problematika.

Svetovalci, kandidati in somišljeniki Slovenske skupnosti se zavedajo dolžnosti in odgovornosti, ki ju vsi zavedni Slovenci imajo do zaščite slovenske zemlje in ohranitve narodnostnega sestava zgoniške občine, vendar menijo, da regulacijski načrt, ki ga je odobrila večina zgoniškega občinskega sveta, ne ustreza zgoraj omenjenim smotrom. Zato so sklenili, da se bodo zavzeli z vsemi svojimi silami, da bo zgoniška občina dobila regulacijski načrt, ki bo ustrezal zaščiti splošnih koristi vsega zgoniškega prebivalstva.

K tej izjavi za sedaj le pripomnimo, da bo po obstoječi zakonodaji regulacijski načrt proučilo še deželno odborništvo za urbanizem. Začel pa bo veljati, ko bo objavljen v deželnem uradnem listu.

PESNIŠKI VEČER

Prejšnji petek smo poslušali v Gregor-čičevi dvorani skupino zamejskih pesnikov. V popolnoma zasedeni klubijski sobi so brali svoja dela pesniki Filibert Benedetič, Marij Čuk, Filip Fischer, Miroslav Košuta in Marko Kravos, ti so vsi iz Trsta. Goriški mlajši književni rod je zastopal le Ace Mermolja. Razen obeh visokošolcev Čuka in Mermolje, se ostali štirje ne morejo več prištevati k najmlajšim. Tudi niso podali samo svojih zadnjih stvaritev besedne umetnosti, ampak so segli tudi po prejšnjih delih.

Nekatere izmed branih pesmi — tu pa tam branih nekoliko monotono — so bile preveč hipermoderne za navzoče občinstvo in niso tako odjeknile v njem, kot je bilo mišljeno od prirediteljev in nastopajočih samih. Poslušavci so sicer vsem živahno ploskali, najbolj pa Miroslavu Košuti, ki je z zadnjo pesmijo, posvečeno baskovskim borcem, navdušil vso dvorano.

Taki umetniški večeri imajo izrazit pomen za kulturno rast našega občinstva. Zato so potrebni, tudi s skromnejšimi prijemi, da bodo dovzetni ne samo za ozki krog literarnih izobražencev, ampak tudi za širši krog poslušavcev. Predvsem pa je potrebno, da se pritegnejo k takim kulturnim nastopom tudi mlajši pesniki.

GORIŠKI SOCIALISTI

Mestni odsek italijanske socialistične stranke (PSI) v Gorici si je izvolil nov odbor, katerega sestavlja petnajst članov. Med njimi so tudi trije odborniki slovenskega rodu. Vsi trije zavzemajo tudi vidne položaje na javnih upravnih mestih. Dr. Bukovec je kot strankin zastopnik v upravnem svetu mestnih podjetij, odvetnik Sanzin predseduje upravnemu svetu bolnišnice; Marko Waltritsch je podpredsednik goriške pokrajine. Na istem zborovanju so socialisti tudi izglasovali sklepe za proučevanje vseh vprašanj, ki se tičejo slovenske etnične skupnosti v Italiji.

RODITELJSKI SESTANEK

Ravnateljstvo Nižje srednje šole v Gorici, ul. Randaccio, 10, sporoča, da bo v soboto 16. januarja 1971 ob 18. uri v šolskih prostorih roditeljski sestanek.

Vabljeni so starši in njihovi namestniki.

Trinkov koledar

V razprodajo je prišel z majhno zamudo tudi Trinkov koledar za leto 1971. Izhaja v samozaložbi in ga urejuje profesor Rado Bednarik.

Ta koledar, skromen po obliki, so začeli izdajati beneško-slovenski izseljenci, rudarji v Belgiji že pred petnajstimi leti. Namen mu je bil buditi domačo zavest med rojaki v domačiji in tujini. Prvi je oral trdo ledino in že v časih, ko je bilo podobno delo sumljivo in še domačinom nerazumljivo.

Vendar je Trinkov koledar, kot si ga je zamislil že naš matajurski oče, postavil temelje za delo današnjih prosvetnih prirediteljev in izseljeniških srečanj v Beneški Sloveniji.

Tudi letošnji koledar je ostal pri svoji stari pratikarski zunanji obliki, ker je namenjen tudi preprostim bralcem v predmatajurskih vaseh.

Ima pa tudi tehtne članke zgodovinske

V ponedeljek so se zbrali goriški občinski odborniki na prvo letošnjo sejo. Na dnevnem redu so imeli več točk. Vse osrednje so se pa tikaje gradbenih vprašanj in javnih del. Zupan Martina je v uvodnih besedah poudaril, da je treba predvsem skrbeti za taka dela, ki bodo podprla razvoj industrializacije, trgovine in avtoprometa. Odbornik Agati je nato široko in podrobno razpravljal o regulacijskem načrtu in o parceliranju zemljišč za nove gradnje ljudskih stanovanjskih hiš. Te bodo gradili v Standrežu, Ločniku, in Podturnom. Posebna komisija strokovnjakov že pripravlja ustrezne načrte.

Odbornik za osebje dr. Paulin je predlagal komisije za natečaje mestnih uslužbencev, med temi tudi za socialno asistentko, ki mora obvladati tudi slovenščino. Dodajmo, da bi jo morali poznati tudi mnogi drugi mestni nameščenci.

Zelo potreben je bil tudi predlog odbornika Rovisa, da se uredi in pomnoži osebje za snajenje cest in odnašanje smeti. Že več časa opazamo zasmetene ulice tudi v sredini mesta, da ne govorimo o obrobni mestnih delih.

Štmaver

DVEMA V SPOMIN

Po naših vaseh včasih tudi po več mesecev molči mrtvaški zvon. Proti koncu starega leta 1970 smo imeli pa kar dva pogreba.

Prvi nas je zapustil sosed Marij Vuk. Bolehal je na želodcu že dalj časa. To pa ni bilo vse. Tam ob koncu poletja je razkladal voz sena. Ko je bil že pri koncu dela, mu je spodrsnilo skozi škalar in si je pri padcu odrgnil nogo. Sledilo je zastrupljenje, da je moral iti v bolnišnico in celo v Padovo. Zdravniki mu niso mogli več pomagati.

Pokojni Marijo je bil po rodu iz Beneške Slovenije. Nekaj časa je živel tudi v Abesiniji, kjer si je prihranil nekaj denarja in si je v naši vasi kupil majhno posestvo. Bil je delaven in zaveden mož.

Iz Goriške

Občinska seja v Gorici

Prav za božične praznike nas je pa zapustila sedemdesetletna Marija Tinta. Kdo ni poznal prijazne Jute Tintove, ki je leta in leta nosila mleko po hišah, tudi v Gorici? Svoj ročni voziček z vrči mleka je začela porivati po našem klancu navzdol že brž po prvi svetovni vojni. Mlekarski posel je opravljala še do nedavnega in ima menda prvenstvo nad našimi mlekaricami.

Zdaj pa oba počivata na domačem pokopališču in čakata vstajenja po trdih dnevih življenja. Družinam izraža vsa soseska globoko sožalje.

SODOBNA VPRAŠANJA

Slovensko katoliško akademsko društvo (SKAD) v Gorici nadaljuje z vrsto predavanj o vprašanjih sodobnega človeka in naše stvarnosti. V petek 15. januarja bo govoril v mali dvorani Katoliškega doma dr. Anton Trstenjak, profesor psihologije na teološki fakulteti v Ljubljani, o temi »Za človeka gre«. Začetek ob 20.30.

— o —

Novlos po svetu

Arabsko gverilsko gibanje — fedajini — je v popolni krizi, ki jo je povzročilo po izjavi njegovega voditelja Arafata samo s svojimi nesmiselnimi izživalnimi dejanji (ugrabitve letal).

Do konca junija prihodnjega leta mislijo tudi druge države (poleg Združenih držav), ki imajo svoje sile v Južnem Vietnamu, umakniti vse svoje vojaštvo iz te dežele.

Slovenski akademski dom »Korotan« na Dunaju je izdal novo lepo opremljeno številko svojega vestnika »Korotan«, z raznimi kulturnimi zanimivostmi.

Skoraj vsa Slovenija razen obalnega pasu je že od Novega leta pod debelo snežno odejo, pa tudi drugje po Evropi imamo izredno mrzlo zimo.

UMETNIŠKA RAZSTAVA

Prihodnji mesec bodo odprli v Parizu svojevrstno umetniško razstavo jugoslovanske likovne umetnosti. Pripravlja jo poseben odbor, ki mu predseduje akademski umetniški učenjak dr. France Stele.

Razstava ima namen prikazati umetnost Jugoslavije skozi stoletja. Udeleženi bo nad sto umetnikov, ki bodo razstavili 600 svojih del. Od slovenskih umetnikov jih bo sodelovalo kakih osem. V seznamu pa pogrešamo nekaj znanih imen naših slikarskih in likovnih mojstrov.

VINSKO PRVENSTVO

Italija ima letos prvenstvo med svetovnimi proizvajalci vin. Po zadnjih uradnih statistikah naj bi pridelek znašal 65 milijonov hektolitrov. Po natančnejših računih Italijanske akademije za grozdje in vino pa je vinski pridelek dosegel nekaj čez 70 milijonov hektolitrov. Francija je pridelala nekaj manj vina, a je na drugem mestu.

ODLIKOVANJE

Profesorja Maksa Miklavčiča iz Ljubljane pozna tudi Gorica po njegovih obiskih in predavanjih. Letos vodi kot dekan teološko fakulteto v Ljubljani. Pred kratkim pa je dosegel še dvojno odlikovanje. Postal je redni vseučiliški profesor za cerkveno zgodovino. Predsednik Tito pa mu je podelil za njegovo pisateljsko in kulturno delo red za zasluge za narod s srebrnimi žarki.

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Je za nas sploh kdaj idilično pritrkavalo?

Nova, decemberska številka revije »Mladika« se začne z uvodnikom »2000 let po obisku«, ki ga je napisal Alojz Rebula. Pod obiskom je mišljen seveda božji obisk na Zemlji. Jezusovo učlovečenje. Rebula piše med drugim: »Dva tisoč let mineva od tega Obliška. Ali Zemlja še brni od tega vdora božjega? Neznanska brazda se je zarežala vanjo: krščanstvo, živa priča tega obiskanja. In sredi njega Skala, mimo katere se zlija čas, vek na vek... Indiferenca do Kristusa je pogosta. Odpor do njega je bolj redek. Sovraštvo do njega je izjemno in ima v sebi nekaj nečloveškega. Nevedni nagoni čuti v Kristusu neko svetlo pra-silo, ki ji mora biti človeštvo hvaležno, da se je kdaj pojavila na tem strpinčenem planetu. Vernemu pa je Kristus ves smisel in vsa njegova usoda.«

Pesnica Ljubka Šorli je prispevala pretresljivo in globoko pesem »Spomin na Božič 1936«. Pomen te letnice in tistega Božiča nam pojasni članek »Trnova krona« — Božična poslanica za našo mladino. V njem beremo: »Kje so časi, ko je v idilično slovensko pokrajino v kosmihi naletaval sanjsko beli sneg in je od daljne cerkvice pritrkavalo, medtem ko je družina v zbranosti pod bohkovim kotom slavila najsvetanejši praznik v letu? V naš tržaški božič odmevajo stavkovna gibanja, vanj vdirajo uporni klici s protifašistične manifestacije, trepetajo za usodo obsojencev v Burgozu in orjaške črke v naslovihi nepomirljivo razburjajo duhove z novicami o vstaji v baltskem delu Poljske... V takem božičnem vzdušju se Slovenec na tem ozemlju, pa naj se ozre v sedanost ali v nedavno preteklost, nekoliko grenko zamisli: ali je za nas sploh kdaj idilično naletavalo in pritrkavalo? Tako razmišljujoč prebiramo kot jagode rožnega venca naše božiče nekaj desetletij nazaj, morda s tiho željo na dnu, da bi našemu mlademu ro-

du izluščili iz vse prehitro pozabljene preteklosti kakšnega, ki nikakor ne sme izginiti iz slovenske zavesti. Naj vstane v teh božičnih dneh v našem spominu mučeniški lik našega goriškega rojaka *Lojzeta Bratuža*, ki je med božičem in svečnico pred 34 leti umiral — kot žrtev brezumnega znašanja fašistov nad tistimi, ki so ohranili živo našo besedo skozi mračen čas.«

Alojz Rebula v intervjuu prikazuje človeško in umetniško osebnost ta mesec umrlega pisatelja Stana Majcena, pri čemur pa mu nehoti undajo nekoliko preveč pesimistične sodbe o slovenskih razmerah. Nepodpisan avtor piše o nedavno umrlem igravcu Stanetu Severju. Josip Kravos, že znan po svojih vedrih, s finim

humorjem prežetih spisih, je napisal lepo božično zgodbo »Srečna smreka«, Milko Bambič objavlja svoje spomine na slikarja Spazzapana z biografsko dragocenimi podatki, ki dajo misliti. Maks Šah piše o porabskih Slovencih na Madžarskem. Jože Peterlin komentira nedavni koroški večer v Trstu; natisnjena je tudi spomenica, ki je bila ob tej priložnosti sprejeta. Marj Maver pa je objavil svoj referat »Specifičnost razvoja Slovencev«, ki ga je imel na srečanju primorskih revij v Idriji. Martin Jevnikar nadaljuje svoj pregled sodobne slovenske zamejske literature in Anica Gartner prikazuje praznovanje božičnega večera na Gorenjskem.

Zanimiv in dragocen je prispevek Pavleta Merkuja: ljudska pesem o svetih treh kraljih, ki jo je zapisal na Solbici v Reziji. Poleg tega prinaša decemberska številka »Mladike« še običajno povest v nadaljevanjih in več drugih zanimivih spisov ter ilustracij ter seveda tradicionalne rubrike.

70-letnica uglednega slovenskega glasbenika

17. decembra 1900 se je rodil slovenski skladatelj Lucijan Marija Škerjanc. Pretekle dni so jubilej tega pomembnega slovenskega in jugoslovanskega pozornomantičnega skladatelja praznili v Društvu Slovenskih skladateljev v Ljubljani, kjer je njegov učenec Aleksander Lajovic orisal njegovo življenje in ustvarjalnost Akademija za glasbo je pa zvečer priredila koncert izključno njegovih del. Študentje Akademije, na kateri Škerjanc poučuje že skoro petdeset let, so izvajali njegove samospeve, klavirska in komorna dela.

Čeprav Škerjanec ni utiral novih poti, je pomen njegove ustvarjalnosti nesporen. Njegov opus obsega veliko število dognanih simfoničnih in komornih kompozicij, solospjevov in kantat. Poleg tega je napisal Nauk o harmoniji, o kontrapunktu, o instrumentaciji in o fugi ter biografije Emila Adamčiča, Gojmirja Kreka, Ju-

rija Mihevca, Antona Lajovica ter razglede po simfonični tvorbnosti zadnjih treh stoletij »Od Bacha do Šostakoviča«.

U. V.

KOCBEKOV INTERVJU ZA »KANO«

Decembrska številka hrvaške krščanske družinske revije »Kana« je prinesla obširen intervju s slovenskim pesnikom in pisateljem Edvardom Kocbekom, v zvezi z bližnjo izdajo knjige s hrvatskimi prevodi njegove poezije. Intervju je objavljen na skoraj petih straneh revije. Spremlja ga več Kocbekovih fotografij iz raznih razdobj njegovga življenja (med drugim ga kaže fotografija, ko predava študentom na predvojnem »bohinjskem tednu«) in hrvaški prevodi njegovih pesmi.

Kocbek je v intervjuu orisal na kratko tudi današnji kulturni položaj v Sloveniji in značaj pokoncilskega krščanstva v njej ter odnose med oblastjo in Cerkvijo. Pri tem ni prikril precejšnjega pesimizma. Še največ upa mu vzbujati slovenska mladina.

ZAKAJ NE NANUT?

28. decembra je gostoval v Ljubljani dirigent Anton Nanut, naš primorski rojak. Z orkestrom Slovenske Filharmonije je izvajal Osterčev simfonično pesnitev »Mati« in »Koncert za orkester« poljskega skladatelja Witolda Lutoslavskega. (To skladbo smo v letošnji jeseni slišali z istim dirigentom tudi v Trstu.) Z Beethovnovim četrtem klavirskim koncertom je nastopila tudi pianistka Dubravka Tomšič. Tako pianistka kakor dirigent sta imela s koncertom velik uspeh.

Nanut je to pot pred ljubljansko publiko ponovno potrdil, da imamo Slovenci v njem dirigenta velikega formata in je res čudno, da se merodajnim ljudem ni zdel vreden stalnega direktorskega mesta pri ljubljanski Filharmoniji.

U. V.

Narte Velikonja „Zanke“

Slovenska kulturna akcija v Buenos Airesu je izdala novo knjigo novel pisatelja Narte Velikonja, pod naslovom »Zanke«. Knjiga je bila izdana za petindvajsetletnico pisateljeve smrti. Kot pravi opomba v knjižici, je zbral te novele pisatelj sam, ko je bil še živ. Knjigo pa je uredil in napisal sklepno besedo Tine Debeljak. V sklepni besedi pojasnjuje, kako je prišlo do te knjige, ki je le nadaljevanje Velikonjevih zbranih novel. Prva knjiga Velikonjevih novel je izšla že nekaj let pred drugo svetovno vojno pri Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani. Imela je naslov »Otroci«. V njej so bile objavljene po večini novele iz Velikonjeve rane pisateljske dobe. Ker pa knjiga ni doživela posebnega knjižotrnega uspeha, se založba ni mogla odločiti za izdajo nadaljnjih knjig. Novo knjigo Velikonjevih novel je izdala šele Slovenska kulturna akcija za 10-letnico Velikonjeve smrti, pod naslovom »Ljudje«. Tretja knjiga — »Zanke« — je izšla zdaj. V njej je objavljenih 11 spisov, ki jih vseh ne moremo označiti za novele, ker imajo nekateri bolj avtobiografski značaj, zlasti skupina treh spisov, uvrščenih pod zaglavje »Epilog«.

Pri branju teh novel ima človek občutek, da so nekatere vsebinsko že močno odmaknjene od današnjega časa in od sodobnih problemov duhovnega in materialnega značaja. Tako vpli-

vajo delno zato, ker so nekatere teh novel še preveč pod vplivom cankarjanske mode simbolizma in svetobolja v slovenski literaturi — kot na primer noveli »Francka« in »Tončka« —, delno pa zaradi tega, ker je Velikonja zajemal snov za novele iz lastnih doživetij, ta pa so bila tudi preveč povezana s časom, da bi jih mogli danes občutiti kot sodobne. Veliko bolj aktualni sta noveli »Zanka« in »Rjava sled«, zlasti prva, v kateri obravnava motiv medvojnih atentatov in sicer s psihološkega stališča. Druga ima bolj humorističen prizvok. Novela »Zanka«, ki je nedvomno najboljša, je bila sploh zadnje pripovedno delo, ki ga je napisal Velikonja pred smrtjo. Eden izmed spisov v knjigi ima naslov »Kras« in je posvečen Kraševcem in njihovi deželici.

Na splošno se lahko reče, da se te Velikonjeve novele močno razlikujejo med seboj, tako zelo, kot da jih ni napisal isti avtor. Nekatere, zlasti tiste, ki so zajete iz življenja v bolnišnici ali hiralnici, so nekoliko dolgovazne, ker je v njih preveč podrobnega preučevanja brezpomembnih človeških značajev in dejanj, druge pa so napisane živahno in napeto, da jih bravec resnično uživa. Knjigo je lepo opremil arhitekt Jure Vombergar. Izšla pa je po zaslugi macedonskega daru, ki ga je poklonil založbi v ta namen Herman Zupan mlajši in s tem dal vzgled, ki naj bi ga denarni ljudje med Slovenci posnemali, v svojo čast in v prid slovenski kulturi. //

V Modeni je gostoval ljubljanski balet s »Trnuličico« Petra Iljiča Čajkovskega. Predstava je imela velik uspeh, h kateremu so prispevali odlični plesalci-solisti, koreograf Neubauer, scene Viktorja Molke. Predstavo je vodil dirigent Lovro Arnič.

Godobno kmetijstvo

V današnjem hitrem razvoju, kateremu je podvržena tudi živinoreja, utegnejo biti izkušnje drugih živinorejcev, v predelih, kjer tudi gojijo v glavnem govedo sivorjave pasme, koristni in dobrodošli. Ni dvoma, ko se ne bi srečali s problematiko usmerjanja proizvodnje, pri čemer eni zagovarjajo usmeritev v proizvodnjo mleka, drugi pa silovito poudarjajo potrebo po obratni specializaciji t.j. po usmerjenosti v proizvodnjo mesa. Dolgo smo bili prepričani, da se je treba odločiti samo za eno ali za drugo varianto in da, posebno v primeru goveda sivorjave pasme, ni tretje poti. Pa so nas Avstrijci poučili o nasprotnem in sedaj tudi Švicarji, o katerih teče v tem sestavku beseda. Švico je obiskala skupina izvedencev in živinorejcev v okviru pobude, ki jo je sprožila Državna zveza rejcev sivorjave pasme, kar utegne biti za nas še bolj zanimivo, saj prevladuje govedo sivorjave pasme pri nas skoraj stoodstotno.

Skupina je obiskala tudi najbolj pomemben center za raziskovanje, ki ga vzdržuje švicarska zveza rejcev sivorjave pasme. Med drugim so zvedeli, da pri nadziranju tolšče v mleku uporabljajo že mnogokje povsem nove metode, točneje dansko metodo »Pro-Milk-Automatik«, ki izpodrinja Gerberjevo metodo, ki je zelo zamudna. Danska metoda deluje na podlagi fotoelektričnih celic, ki omogočajo zelo točno in hitro določanje tolšče.

Toliko o tem. To, kar nas zanima, je, da Švicarji želijo doseči dvojno specializacijo svojega sivorjavega goveda: torej sorazmerno zelo visoko proizvodnjo mleka in pa hkrati tudi mesa. Prepričani so, da so v večkrat hitro spreminjajočih se tržnih razmerah, enostranske odločitve preveč nevarne. V določenem trenutku obstajajo presežki v proizvodnji mleka in pomanjkanje mesa. Spominimo se samo na ravnokar hudo pomanjkanje mleka v Jugoslaviji. Enostranska usmer-

Zanimive izkušnje švicarskih živinorejcev

jenost proizvodnje ali trenutno neugodne cene utegnejo povzročiti precejšnje težave, posebno če skuša oblast izvajati preozko politiko v usmerjanju živinoreje. Zato ima v Švici velik pomen ustrezna selekcija. Švicarji skušajo doseči dobro razvito, mišičasto govedo in pa govedo z vimenom, ki ima enakomerno in močno razvite seske. Zadnje zato, da bi ustrezali zahtevam čedalje bolj razširjene strojne molže.

Medtem, ko so še pred leti hoteli imeti

govedo nizke rasti, gredo zdaj v obratno smer. Ugotovili so v teku več kot tridesetletnega dela, da so nižje krave tudi lažje in sicer povprečno za 65 kg. In to je bilo v nasprotju z željo po dvojni specializaciji. V funkcionalnem oziru skuša selekcija doseči večjo mlečno proizvodnjo, višjo stopnjo tolšče in beljakovin in odpraviti prenizko mlečnost, neenakomerno rodovitnost in prekratko življenjsko dobo.

— o —

Okrog 600 uslužbencev mariborske bolnišnice je stopilo v stavko, ker jim niso izplačali nagrade iz prebitka za lansko leto. Stavki se niso pridružili zdravniki. Izplačevanje nagrad je bil blokiral zakon o »zamrznjenju« plač.

TEDENSKI PREGLED DOMAČEGA ŠPORTA

KOŠARKA

BOR - SILOPLAST 51:47 (24:26)

Plavi so sami na vrhu lestvice D lige! Nihče ni pričakoval takega vzpona te ekipe, ki se je lansko leto borila do konca za obstanek. Prof. Mari, trener Borovcev, pa je še enkrat dokazal, kaj se lahko doseže z resnim delom. Tržačani namreč zmagujejo tudi, kadar niso v najboljši formi, in mirno premostijo tudi občasne krize. Ekipe je torej postala zrela, dobila je svoj značaj in sedaj lahko z zaupanjem gledamo na preostale tekme s skrito željo po napredovanju.

O tekmi sami bi povedali le to, da so Borovci precej grešili, malo so podajali centroma in so prvi polčas zgubljali. Slab dan nekaterih strelcev pa sta odlično nadoknadila Starc (kot po navadi najboljši realizator) in Zavadlaj, ki je s svojimi točnimi meti od daleč veliko pripomogel k zmagi. Največji uspeh, ki ga je trener dosegel, pa je ta, da ekipa ne sloni le na enem ali dveh strelcih, ampak da znajo vsi po potrebi, skoro enako dobro metati v koš. Prišli smo torej do prave ekipe, ki je poleg tega še zelo mlada.

ODBOJKA - ŽENSKA B LIGA

FARI ULTRAVOX - BOR 0:3 (10:5, 8:15, 3:15)

Borova dekleta so kljub trenerjevi odsotno-

sti dosegla v Bresciji prestižno zmago. Proti nepremični ekipi, ki pa ima dobro obrambo, so plave skoro izključno napadale. Podajalke so dobro opravile svoje delo in dobro zalagale tolkačice s koristnimi žogami. Nasprotni šibki blok ni mogel proti ostro tolčenim žogam Pernarčičeve, Pečarjeve ter Bezeljakove ničesar. Prvi set je potekal enakovredno do stanja 9:9, nakar so Tržačanke poslane nekaj močnih žog na nasprotno polje in že je bilo niza konec. V drugem delu igre so gostiteljice trenutno povedle, kmalu pa so se Borovke zbrale ter zavedajoč se svoje premoči dohiteli ter prehiteli nasprotnice. Demoralizirane domačinke v zadnjem setu niso nudile več nikakega odpora in plave so morale opraviti zgolj še formalnost, da so osvojile prvi dve točki prvenstva.

BREG - OMA 3:1 (15:9, 15:12, 9:15, 15:5)

Brežanke so svojo prvo tekmo prvenstva odigrale doma proti tržaški ekipi OMA, ki letos prvič nastopa v tej ligi. OMA se je izkazala kot dobra, mlada in zelo obetajoča ekipa, kateri pa še manjka izkušenj. Dolinčanke pa niso pokazale vsega svojega znanja, saj je bil zlasti napad pomanjkljiv. Dobra obramba ter večja izkušnost pa sta pripomogli Breženkam do

(Nadalj na 8 strani)

POTOVANJE PO SKANDINAVIJI

VIATICUS

XXIII.

Takoj za vhomom sta na levi in desni veliki zidani zgradbi, v katerima so razstavljene razne etnografske zbirke, med drugim zbirka starega pohištva in laponska zbirka. Samo za hip sem pokukal v zgradbo na levi, kjer je razstavljena zbirka laponske ljudske kulture in orodja. Ugotovil sem, da je tako zanimiva in bogata, da bi lahko porabil cel popoldan samo zanj, zato sem naglo spet odšel ven, zlasti ker nisem hotel zamuditi predstave folklornih plesov, ki je na sporedu poleti vsak dan, ob nedeljah in praznikih pa celo po dvakrat na dan. Vsi obiskovalci so se usmerili tja. V majhni dolinici sredi smrekovega gozda je bil postavljen oder, pred njim pa dvigajoče se vrste dolgih lesenih klopi. Vse je bilo že zasedeno, tako da sem moral stati. Občinstvo je bilo vseh mogočih narodnosti, celo ameriški črnci in Arabci so bili vmes; posebno veliko pa je bilo Francozov. Prevladovali pa so seveda Norvežani, družine z majhnimi otroki in mladi pari. Bilo je zelo vro-

če, ker se je sonce z vso močjo upiralo v dolinico, in pridno smo si brisali pot z obraza.

Na odru je plesala manjša folklorna skupina norveške ljudske plese, vsega skupaj štiri pari, nekaj pa jih je igralo na starodavna glasbila. Tako glasbila kot plesi so zelo močno spominjali na naše plese iz Režije, prav tako pa tudi noše. Opaziti je bilo, da je folklorna skupina res folklorna, plesala in igrala je brez afektiranosti, preprosto, lepo in z zanosom. Nič ni bilo komercialno bahaškega ali »popolnega«. Enemu izmed plesavcev, precej obilnemu fantu, ki se je moral pred nekim plesom prekucniti, se je prekuc v zabavo gledavcev prvič celo ponesrečil. Tem bolj smo mu ploskali, ko je drugič »šlo«. Kot so mi povedali, nastopa včasih tudi mladinska folklorna skupina, ki jo je videti tudi na razglednicah, ki jih prodajajo pri vhodu.

Spored ni bil predolg, tako da ostane obiskovavcem dosti časa za obisk muzeja na prostem. Bygdöy obsega kar 200 zgradb, največ kmečkih hiš, skednjeve, shramb, obrtniških delavnic, drvarskih koč in drugih zgradb s

kmečkega podeželja, pa tudi nekaj meščanskih hiš in dvorcev iz prejšnjih časov ter lepo leseno cerkev iz srednjega veka. Vse so prenesli iz krajev, kjer so te stavbe prej stale, in jih nanovo postavili točno tako, kakršne so bile, in v enakem urejenem okolju. Ponekod je videti celo še skladovalnice drv pred hišo. Tudi v notranjosti je vse tako, kakor je bilo. V kmečkih hišah je vse pohištvo in kuhinjska oprema na svojem mestu, postelje so postlane, kakor da čakajo, da se ljudje vrnejo s polja ali iz gozda, in tudi zibelke — ganljive preproste zibelke nekdanjih časov — so take, kakor da je treba le položiti otroke vanje. V vsaki hiši — ali na klopi pred njo — je dekle ali starejša ženska v ljudski noši, ki pojasnjuje obiskovavcem, kar želijo vedeti. Vse so zelo prijazne. Ena mi je obljubila, da mi bo poslala podatek, ki sem ga želel — šlo je za ime neke rastline, ki raste na strehah hiš, enako kot tudi v Sloveniji — po pošti in kmalu potem, ko sem se vrnil, sem res prejel pismo s podatkom.

Največ zgradb so prenesli v ta muzej iz južne norveške pokrajine Telemark (Leden - dežela; tele - led). Tako se imenuje zato, ker je gorata in sneg ter led dolgo obležita. Tam je tudi domovina norveškega smučarstva (tele mark!).

(dalje)

RADIO TRST A

• NEDELJA, 17. januarja, ob: 8.30 Kmetijska oddaja; 9.00 Sv. maša; 9.45 Glasba za čembalo; 10.45 Za dobro voljo; 11.15 Oddaja za najmlajše: »Hči Črnega gusarja«. Po romanu E. Salgarja. Tretji del. Radijski oder vodi Lombarjeva; 11.35 Ringaraja za naše malčke; 11.50 Vesele harmonike; 12.00 Nabožna glasba; 12.15 Vera in naš čas; 12.30 Staro in novo v zabavni glasbi predstavlja Naša gospa; 13.00 Kdo, kdaj, zakaj; 13.30 Glasba po željah; 14.45 Glasba iz vsega sveta; 15.30 »Spomenica«. Radijski oder, režira Peterlin; 17.35 Revija zborovskega petja; Cecilijanka 70 — 2. del koncerta goriških pevskih zborov; 18.00 Miniaturni koncert; 18.45 Bednarik: »Pratika«; 19.00 Lahka glasba; 19.15 Sedem dni v svetu; 19.30 Filmska glasba; 20.00 Šport; 20.30 Naši kraji in ljudje v slovenski umetnosti; 21.00 Semeni plošč; 22.00 Nedelja v športu; 22.10 Sodobna glasba; 22.35 Zabavna glasba.

• PONEDELJEK, 18. januarja, ob: 7.30 Jutranja glasba; 11.40 Radio za šole (za srednje šole); 12.00 Na banjo igra Morgan; 12.10 Kalanova »Pomenek s poslušavkami«; 13.30 Glasba po željah; 17.20 Za mlade poslušavce: Disc-time - Oblednica meseca - Ne vse, toda o vsem; 18.15 Umetnost, književnost in prireditve; 18.30 Radio za šole (za srednje šole); 18.50 Mirt: 2. sonata za klavir v enem stavku. Igra Gulli Agostini. Mirt: Four Shakespeare Songs za glas, godalni ork. in celesto. Komorni orkester »F. Busoni« vodi Belli. Solistka Paulizza; 19.10 »Odvetni« za vsakogar; 19.15 Zbor »A. Zardini« iz Pontebbe; 19.30 Revija glasbil; 20.00 Športna tribuna; 20.35 Glasbene raglednice; 21.00 Kulturni odmevi; 21.20 Romantične melodije; 21.45 Slovenski solisti. Klavirski duo Igo Štuhec - Slavi Gregl. Štuhec: Mouvement; Divertimento; 22.05 Zabavna glasba.

• TOREK, 19. januarja, ob: 7.00 Koledar; 7.30 Jutranja glasba; 11.35 Šopek slovenskih pesmi; 11.50 Saksofonist Curtis; 12.10 Bednarik: »Pratika«; 13.30 Glasba po željah; 17.20 Za mlade poslušavce: Plošče za vas - Novice iz sveta lahke glasbe; 18.15 Umetnost; 18.30 Komorni koncert; 19.00 Otroci pojo; 19.10 Novela Vladimir Bartola »Deklica s košaro«; 19.25 Zbor »Slavec« iz Ricmanj vodi Švara; 19.40 Glasbeni best-sellerji; 20.00 Šport; 20.35 Britten »Privijanje vijaka«, opera; 22.30 Zabavna glasba.

• SREDA, 20. januarja, ob: 7.30 Jutranja glasba; 11.40 Radio za šole (za I. stopnjo osnovnih šol); 12.20 Brali smo za vas; 13.30 Glasba po željah; 17.20 Za mlade poslušavce: Ansambli na Radiu Trst - Slovarček sodobne znanosti - Jevnikar: »Slovenščina za Slovence«; 18.15 Umetnost; 18.30 Radio za šole (za I. stopnjo osnovnih šol); 18.50 Koncertisti naše dežele. Pianist Tarčisio Todero; 19.10 Higiena in zdravje; 19.20 Jazz; 19.40 »Beri, beri rožmarin zeleni«; 20.00 Šport; 20.35 Simf. koncert. V odmoru (21.05) Za vašo knjižno polico; 21.55 Melodije v polmraku; 22.05 Zabavna glasba.

• ČETRTEK, 21. januarja, ob: 7.30 Jutranja glasba; 11.35 Šopek slovenskih pesmi; 12.10 Pod farinim zvonom župne cerkve v Trebčah; 13.30 Glasba po željah; 17.20 Za mlade poslušavce: Disc-time - Kako in zakaj - Ne vse, toda o vsem; 18.15 Umetnost; 18.30 Umetniki in občinstvo; 19.10 Pisani balončki; 19.30 Izbrali smo za vas; 20.00 Šport; 20.35 M. Remec: »Delavnica oblakov«. Drama. Radijski oder, režira Peterlin; 22.15 Zabavna glasba.

• PETEK, 22. januarja, ob: 7.00 Koledar; 7.30 Jutranja glasba; 11.40 Radio za šole (za II. stopnjo osnovnih šol); 12.00 Na orglice igra Gern; 12.10 P. Benigno: Vpliv zdravil na človeško telo. Glasba po željah; 17.20 Za mlade poslušavce: Govorimo o glasbi; 18.15 Umetnost; 18.30 Radio za šole (za II. stopnjo osnovnih šol); 18.50 Sodobni slovenski skladatelji. Lipovšek: Domovini, simf. pesnitev. Simf. orkester RTV Ljubljana vodi Prevorsek; 19.10 Problemi Krasa: G. Montenero - L. Poldini: »O nekaterih aspektih ljudskih običajev na Krasu«; 19.20 Vokalni oktet »Gallus« iz Ljubljane, vodi Loparnik; 19.35 Novosti v naši diskoteki; 20.00 Šport; 20.35 Gospodarstvo in delo; 20.50 Koncert operne glasbe; 21.50 Folklorni plesi; 22.05 Zabavna glasba.

• SOBOTA, 23. januarja, ob: 7.00 Koledar; 7.30 Jutranja glasba; 11.35 Jutranja glasba; 11.35 Šopek slovenskih pesmi; 11.50 Veseli motivi; 12.10 N. Kuret: Ljudska verovanja in vraže: »Nekaj o sanjah«; 13.30 Glasba po željah; 14.45 Glasba iz vsega sveta; 15.55 Avtoradio - oddaja za avto-

F.J. * 65 S M R T V POMLADI

»O Bog, zakaj si tako trd z nami?« je rekel naglas v temo, v kateri ga ni mogel nihče slišati. »Usmili se nas, saj najbrž ni naroda, ki bi te tako častil. S kolikim garanjem ti je postavil neštete cerkve in cerkvice vrh gora po vsej naši deželi in neštete kapele in znamenja ob vseh cestah. Trudil se je živeti po tvojih zapovedih. Na svoji vesti nima ostudnih zločinov nad drugimi narodi. Zakaj torej dopustiš, da mora ravno naš narod toliko trpeti in životariti v večni ogroženosti? Izkaži tudi nam svojo dobroto ali bodi vsaj pravičen z nami. Ali pa držiš morda tudi ti le z velikimi in močnimi narodi?« je skoraj zavalil v tiho noč.

Spomnil se je teoloških razlag raznih predavateljev v bogoslovju in tolažil, da nalaga Bog slovenskemu narodu tako težke preizkušnje — razkosanje narodnega telesa, potujčevanje, zatiranje in celo zanikanje pravice do narodnega obstoja ter družino, iz katere se ne sme izkopati — zato, ker hoče preizkusiti njegovo vero in poštenje. Toda ti razlogi ga nikoli niso mogli prepričati. Zakaj ne nalaga Bog takih preizkušenj mnogim drugim narodom, ki niso boljši, a vendar žive v svobodi in blaginji? Nihče jim ne streže po življenju, a lahko žive v miru in blaginji in celo zatirajo druge.

Morda pa je glavna krivda za naše nesreče le v nas samih, v naši neosveščenosti, pasivnosti in preveliki vdanosti v usodo, mu je prišlo na misel. Zlasti v naši pasivnosti, v naši preveliki vdanosti v usodo. Naši predniki so bili uporniki. Vsa naša zgodovina je stkana iz samih uporov, največkrat krvavih, od upora, ki ga je vodil Samo proti obrski nadoblasti, do upora slovenskih vojakov v Judenburgu. Noben evropski narod ne pozna takih splošnih in krvavih kmečkih uporov in nobeden se ni tako zagrizeno, čeprav pogosto nedramatično, boril za svoje pravice, za svoj jezik. Zakaj so v tem popustile nove generacije, ki so bolj izobražene, ki bi morale biti zato bolj zavedne in bi morale še bolj ceniti vrednote svobode?

»Krivi smo vendarle mi sami,« je pomislil. In ob tem spoznanju je začutil zadoščenje, kakor da ga je nekaj razveselilo. Čutil je, da Bog ni kriv, da misli dobro z njegovim narodom, saj je dopustil, da se je vse do zdaj ohranilo na tej zemlji, čeprav so mu jo skušali iztrgati, ga pregnati z nje ali ga uničiti, ali potujčiti že mnogi narodi in oblastniki od Obrov in Frankov do Nemcev, Madžarov, Turkov in vse do današnjih diktatur in totalitarizmov.

(dalje)

TEDENSKI PREGLED DOMAČEGA ŠPORTA

(nadaljevanje s 7. strani)

zmage. V prihodnjem kolu bomo prisostvovali prvemu slovenskemu derbiju tega prvenstva, ko se bosta srečali ekipi Brega in Bora. Zanimivo bo videti, katera ekipa bo bolje zaigrala in osvojila to prestižno zmago.

COMA MOBILI CABASSI - SOKOL 3:0
(15:12, 15:6, 15:3)

Mlade igralke Sokola so po dolgi vožnji prvič igrale v Modeni proti izkušeni ekipi Cabassi ki je še v lanskem prvenstvu igrala v A ligi. Nabrežinke so plačale svojo neizkušenost s pekočim porazom, ki je sad tudi vključitve mnogih novih sil v njihove vrste. Sokolu se pozna zlasti odsotnost Pertotove, ki je lansko leto dobro opravljala nalogo podajalke. V prvem setu so se naše predstavnice dobro upirale in stalno sledile nasprotnicam. Ko pa so v prvem delu igre izgubile, so vedno bolj popuščale in tako prehitro prepustile pobudo in zmago ne nepremagljivi ekipi. Mladim predstavnicam Sokola želimo, da bi se čimprej otresle vsake treme in skušale celo tekmo vzdržati isti ritem.

ZARJA - MINELLI 0:3 (12:15, 9:15, 12:15)

Tudi Zarja je svojo prvo tekmo izgubila in to na domačem igrišču. Okrnjena bazoviška ekipa ni mogla upati v zmago proti dobri ekipi iz Modene, vendar pa je pokazala občasno dobro odbojko. Zarjanke so dobro gradile igro in

mobilliste; 16.10 Operetni odlomki; 16.30 »Pod svobodnim soncem«. Po romanu F.S. Finžgarja dramatisiral F. Jeza. Tretji del. Izvajajo dijaki slovenskih višjih srednjih šol v Trstu; 16.50 Znanj pevc; 17.20 Za mlade poslušavce: Sobotni sestanek. Lepo pisanje, vzori in zgledi mladega rodu - Moj prosti čas; 18.15 Umetnost; 18.30 Nepozabne melodije; 19.10 Družinski obzorik; 19.30 Zbor »E. Adamič«, vodi Rajšter; 20.00 Šport; 20.50 Stare slovenske ljudske igre: »Andrej Turjaški«. Napisal J. Iskrač - Frankolski, predstavil in priredil M. Mahnič. Radijski oder, režira Peterlin; 21.30 Vabilo na ples; 22.30 Zabavna glasba.

bile včasih celo v vodstvu, vendar pa so postale po skoro vsaki napaki prehitro demoralizirane in so prehitro prepustile pobudo nasprotnicam. Tudi za to ekipo velja skoro isto, kot za Sokola.

MOŠKA C LIGA

GRITTI - KRAS 3:0 (15:1, 15:13, 15:12)

Po več pozitivnih izidih je Kras položil orožje v Bergamu proti Grittiju. Naj takoj povemo, da si zgonski fantje niso zaslužili tako pekočega poraza. Po naporni vožnji so rdeči stopili takoj na igrišče in se v prvem setu niso niti še popolnoma zavedli, ko so ga nasprotniki že osvojili. Preostala dva seta pa sta si bili ekipi enakovredni, a domačini so v kritičnih trenutkih ohranili mirne živce in si osvojili gladko zmago. Prepričani smo, da si bo Kras takoj opomogel.

MOŠKA D LIGA

BREG - KENNEDY (12:15, 15:11, 5:15, 12:15)

Breg je svoj krstni nastop v tej ligi izgubil, čeprav je igral na domačem igrišču v prisotnosti velikega števila navijačev. Brežanom se še pozna neizkušenost, saj so potem, ko so večkrat vodili, nerazumljivo popustili in dovolili gostom, da so brez težav osvajali točko za točko. Ko bodo Dolinčani bolj vigrani, bomo lahko pričakovali od njih še marsikak pozitiven rezultat.

NAMIZNI TENIS

VIRTUS - SOKOL 2:7

Po več kot enournem čakanju na sodnika se je na Sv. tri kralje začela povratna tekma med Virtusom in Sokolom. Na slabi mizi so Nabrežinci odigrali poprečno tekmo. Caittonar je prepustil nasprotniku dve točki. Ukmar je kot po navadi zgubil živce, čeprav je osvojil vse točke, edino Fabjan je zaigral mirno in ni prepustil nasprotnikom niti niza. Toplo priporočamo Ukmarju, da bi se bolje obvladoval, sicer bo škodil sebi in društvu ter tako resno ogrozil vsako upanje po napredovanju v višjo ligo.

ketna